

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-05-25

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, regeringsrådet Eskil Nord och justitierådet Ann-Christine Lindeblad.

Ny delgivningslag m.m.

Enligt en lagrådsremiss den 29 april 2010 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. delgivningslag (2010:000),
2. lag (2010:000) om auktorisation av delgivningsföretag,
3. lag om ändring i ärvdabalken,
4. lag om ändring i jordabalken,
5. lag om ändring i rättegångsbalken,
6. lag om ändring i utsökningsbalken,
7. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
8. lag om ändring i lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m.,
9. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291),
10. lag om ändring i expropriationslagen (1972:719),
11. lag om ändring i lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder,
12. lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,
13. lag om ändring i lagen (1981:533) om fiskevårdsområden,
14. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
15. lag om ändring i lagen (1986:371) om flyttning av fartyg i allmän hamn,

16. lag om ändring i lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m.,
17. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
18. lag om ändring i sparbankslagen (1987:619),
19. lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
20. lag om ändring i konkurslagen (1987:672),
21. lag om ändring i lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.,
22. lag om ändring i lagen (1988:688) om besöksförbud,
23. lag om ändring i lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
24. lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
25. lag om ändring i lagen (1990:314) om ömsesidig handräckning i skatteärenden,
26. lag om ändring i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning,
27. lag om ändring i minerallagen (1991:45),
28. lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614),
29. lag om ändring i lagen (1991:852) om betalningsföreläggande för fordringar i arbetstvister och fordringar som skall prövas av Statens va-nämnd,
30. lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård,
31. lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,
32. lag om ändring i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden,
33. lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220),
34. lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker,
35. lag om ändring i lagen (1996:242) om domstolsärenden,
36. lag om ändring i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion,
37. lag om ändring i ellagen (1997:857),

38. lag om ändring i personuppgiftslagen (1998:204),
39. lag om ändring i körkortslagen (1998:488),
40. lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tull-samarbete,
41. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
42. lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunika-tion,
43. lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168),
44. lag om ändring i lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang,
45. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403),
46. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
47. lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter,
48. lag om ändring i diskrimineringslagen (2008:567),
49. lag om ändring i lagen (2008:814) om statligt stöd till kredit-institut,
50. lag om ändring i lagen (2008:879) om europeiskt betalnings-föreläggande,
51. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
52. lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:000),
53. lag om ändring i postlagen (2010:000),
54. lag om ändring i lagen (2010:000) om kollektivtrafik,
55. lag om ändring i lagen (2010:000) om ändring i expropria-tionslagen (1972:719).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Olof Wetterqvist.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I syfte att ge bättre förutsättningar för en effektiv och säker hantering av delgivningar föreslås i lagrådsremissen att den nuvarande delgivningslagen ersätts av en ny lag och att det införs en lag om auktorisation av delgivningsföretag. Förslaget till ny delgivningslag har medfört förslag till ändringar i ett stort antal författningar. Förslagen ingår som ett led i regeringens arbete med att minska andelen inställda huvudförhandlingar i brottmål och innebär bl.a. att det skapas större möjligheter att använda elektronisk kommunikation och att det läggs ett större ansvar på parterna att bevaka handlingar som domstolar och andra myndigheter skickar i pågående mål och ärenden. Förslaget om auktorisation av privata delgivningsföretag innebär att godkänd personal vid sådana företag ges i princip samma befogenheter som stämningmän som har förordnats av polismyndigheterna.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011. Av den allmänna motiveringen (avsnitt 16) framgår att avsikten är att de nya bestämmelserna ska gälla omedelbart efter det att de trätt i kraft. Eftersom det är fråga om förfaranderegler av processuell karaktär uppnås detta syfte redan genom ikraftträdandebestämmelsen. Dock konstateras att de nya reglerna i några fall innebär en ändring av tidpunkten för när delgivning anses ha skett, jämfört med gällande ordning. Detta gäller för förenklad delgivning, telefondelgivning, särskild delgivning med aktiebolag och kungörelsedelgivning.

Regeringen har funnit att det därför bör införas övergångsbestämmelser av innebörd att äldre bestämmelser ska gälla såvitt avser delgivningsförfaranden som inletts före ikraftträdandet. Detta har uttryckts på så sätt att "Äldre bestämmelser gäller om ett beslut om delgivning har fattats före den 1 januari 2011 eller om en handling har skickats eller lämnats före denna tidpunkt.". Denna formulering

återkommer också i flertalet av förslagen till följdändringar av andra lagar.

Lagrådet sätter i fråga om syftet uppnås genom denna formulering. Det torde inte vara tillräckligt att ett beslut om delgivning fattats, utan därtill bör krävas att detta beslut manifesterats genom att det börjat verkställas. Detta innebär att ett beslut om delgivning inte är en tillräcklig förutsättning. Förfarandet måste dessutom ha påbörjats. Detta kan t.ex. ha gjorts genom att myndigheten lämnat delgivningsuppdraget till någon annan eller vid förenklad delgivning genom att en handling i delgivningsärendet skickats före ikraftträdandet, men däremot kontrollmeddelandet först därefter.

Enligt Lagrådets mening bör en övergångsbestämmelse därför formuleras på följande vis:

Äldre bestämmelser gäller för delgivningsförfaranden som påbörjats före ikraftträdandet.

Förslaget till delgivningslag

4 §

Lagrådet föreslår att första stycket ges följande lydelse:

Det delgivningssätt ska väljas som är ändamålsenligt med hänsyn till handlingens innehåll och omfattning och medför så lite kostnader och besvär som möjligt.

6 §

Enligt paragrafen ska bestämmelserna i denna lag om delgivning av en handling tillämpas även vid delgivning av annat än handling. Av författningskommentaren framgår att uttrycket "annat än handling"

avser även muntlig delgivning. I det sammanhanget bör uppmärksammas att enligt 19 § första stycket muntlig delgivning sker genom att innehållet i den handling som ska delges läses upp för delgivningsmottagaren. Det innebär att beslut under rättegången som meddelas muntligen i samband med en förhandling inte kan anses delgivet med mindre det funnits en skriftlig handling med beslutet som har lästs upp. Saken bör uppmärksammas under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

8 §

Lagrådet föreslår att första stycket får följande lydelse:

Begär en part eller någon som har liknande ställning att själv få se till att delgivning sker och det inte är olämpligt, får myndigheten besluta om detta. Myndigheten ska i beslutet ange en viss tid inom vilken ett bevis om delgivning ska ges in till myndigheten. Har ett bevis om delgivning inte getts in inom föreskriven tid, ska myndigheten se till att delgivning sker.

13 §

I andra stycket anges att en suppleant för en behörig ställföreträdare är delgivningsmottagare om delgivning enligt första stycket med en annan juridisk person än staten har misslyckats eller bedömts vara utsiktslöst. I ett aktiebolag svarar den verkställande direktören för bolagets löpande förvaltning och är behörig ställföreträdare för bolaget i frågor som rör denna förvaltning (8 kap. 36 § aktiebolagslagen [2005:551] ABL). Det är vanligt att det i aktiebolag finns en vice verkställande direktör (8 kap. 28 och 29 §§ ABL) som vid förfall för den verkställande direktören träder i dennes ställe. Enligt författningss kommentaren innebär emellertid andra stycket i förevarande paragraf inte att vice verkställande direktören är delgivningsmottagare, om försök att delge den verkställande direktören har

misslyckats. Något skäl för att behandla en vice verkställande direktör annorlunda än en styrelsesuppleant när det inte har gått att delge den styrelseledamot respektive verkställande direktör som enligt lagen är den primäre delgivningsmottagaren anförs inte. Saken bör utvecklas i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet. Om en åtskillnad anses vara sakligt motiverad, bör skillnaden framgå av lagtexten.

15 §

En part anses bunden av vad hans eller hennes ombud företar sig i en process, även om ombudet överskrider sin befogenhet. Att ombud och part sålunda behandlas som en enhet i processuella sammanhang motiverar enligt Lagrådets mening att ombudet ska underrättas såvida det inte av fullmakten framgår att ombudet inte har med frågan att göra. Lagrådet föreslår därför att ordet "bör" i första stycket byts mot "ska".

16 §

Paragrafen jämförd med 6 § ger intrycket att vanlig delgivning också kan ske muntligen. Av 20 § framgår emellertid att det bara är myndigheter som kan använda sig av muntlig delgivning och att vanlig delgivning trots 6 § inte kan ske muntligen. Saken bör utvecklas ytterligare i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

19 §

Beträffande första stycket hänvisar Lagrådet till vad som anförts ovan under 6 § om beslut under rättegången som avkunnas vid förhandling.

Enligt andra stycket *bör* (Lagrådets kursivering) handlingen skickas eller lämnas till delgivningsmottagaren, om det inte bedöms obehövt. Ordet "bör" framstår som något egendomligt med hänsyn till att skickandet eller lämnandet av handlingen ska ha bedömts inte obehövt. Enligt vad som kan utläsas av den allmänna motiveringen har ordet valts för att det inte i efterhand ska kunna göras gällande att delgivning inte skett på ett korrekt sätt, om myndigheten av förbiseende inte skickar eller lämnar handlingen fastän det inte är obehövt. Av förslaget till 21 § följer emellertid att delgivning har skett redan när handlingen har lästs upp. Lagrådet menar att ordet "bör" lämpligen byts ut mot "ska".

26 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Förenklad delgivning har skett när två veckor har förflutit från det att handlingen skickades, om kontrollmeddelandet har skickats på föreskrivet sätt och det inte med hänsyn till omständigheterna framstår som osannolikt att handlingen kommit fram inom denna tid.

30 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Särskild delgivning med juridisk person har skett när två veckor har förflutit från det att handlingen skickades, om kontrollmeddelandet har skickats på föreskrivet sätt och det inte med hänsyn till omständigheterna framstår som osannolikt att handlingen kommit fram inom denna tid.

33 §

Lagrådet menar att ordet "bör" lämpligen byts mot "ska"; jfr 19 §.

35 §

Av författningskommentaren framgår att handlingen får lämnas endast till hushållsmedlem som påträffas i, eller i omedelbar anslutning till, hemvistet. Detta bör framgå av lagtexten. Lagrådet föreslår därför att paragrafen får följande lydelse:

Om delgivningsmottagaren har känt hemvist i Sverige men inte påträffas där, får handlingen lämnas till en vuxen medlem av det hushåll som delgivningsmottagaren tillhör och som påträffas i eller i omedelbar anslutning till hemvistet.

45 §

Upplysningsskyldigheten enligt 43 och 44 §§ är inte straffsanktionerad. Det framstår då som omotiverat att tynga lagen med förevarande paragraf om undantag från upplysningsskyldigheten. Lagrådet föreslår att paragrafen utgår.

52 §

Lagrådet menar att paragrafen i tydlighetens intresse bör utformas mera i överensstämmelse med 22 § andra och tredje styckena i 1970 års delgivningslag, så att det tydligt framgår att inte endast beslut om avvisning utan också beslut i delgivningsfrågor är överklagbara. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse:

Länsstyrelsens beslut i delgivningsfrågor enligt 9 och 10 §§ och om avvisning enligt 9 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

Förslaget till lag (2010:000) om auktorisation av delgivningsföretag

1 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse:

Med ett delgivningsföretag avses i denna lag ett företag som yrkesmässigt utför delgivning enligt delgivningslagen (2010:000).

6 §

Paragrafen anger att det är tillsynsmyndigheten som prövar frågor om auktorisation och godkännande. Enligt vad som anges i motiven avses "frågor om" även innefatta återkallelse av auktorisation och godkännande. Enligt Lagrådets mening är det en fördel om detta uttryckligen framgår av lagtexten. Lagrådet föreslår därför att paragrafen ges följande lydelse:

Tillsynsmyndigheten prövar frågor om auktorisation och godkännande samt återkallelse av auktorisation eller godkännande enligt denna lag.

13 §

I paragrafens andra stycke anges att Rikspolisstyrelsen får överklaga länsstyrelsens beslut att bevilja auktorisation. I motiven hänvisas till att det föreslås att Rikspolisstyrelsen ska beredas tillfälle att yttra sig innan auktorisation beviljas men att auktorisation kan beviljas trots att Rikspolisstyrelsen avstyrkt detta. Vidare anförs att Rikspolisstyrelsen kommer att kunna bevaka att tillämpningen av bestämmelserna om auktorisation är enhetlig. I de fall Rikspolisstyrelsen i yttrande avstyrkt att auktorisation beviljas och länsstyrelsen följt yttrandet men allmän förvaltningsdomstol efter överklagande av enskild beviljar auktorisation får, med den utformning paragrafen har fått,

Rikspolisstyrelsen emellertid inte överklaga beslutet att bevilja auktorisation. Det framgår inte av motiven att detta är regeringens avsikt. Om så inte är fallet måste ordet "länsstyrelsens" utgå ur lagtexten.

Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken

33 kap. 1 §

Första stycket

Lagrummet föreslås ändrat så att det framgår att uppgiftsskyldigheten omfattar även mobiltelefonnummer. Särskilda regler gäller för telefonnummer som avser ett hemligt abonnemang. Det slagets abonnemang förekommer både i det fasta nätet och för mobiltelefoni. Genom formuleringen kommer dock något undantag inte att gälla för mobiltelefonnummer som inte är anknutna till abonnemang. Även sådana, t.ex. kontantkortsnummer, kan i praktiken vara hemliga i den meningen att de inte är registrerade. Enligt Lagrådets mening bör denna fråga övervägas ytterligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Andra stycket

Lagrådet menar vidare att också ett ombuds mobiltelefonnummer bör uppges i samma omfattning som en enskild parts och att detta ska framgå av lagtexten.

Förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)

Lagrådet hänvisar till vad som ovan anförts under 33 kap. 1 § rättegångsbalken.

Förslaget till lag om ändring i expropriationslagen (1972:719)

I andra stycket bör orden "han eller henne" bytas mot "denne".

Tredje stycket tredje meningen bör inledas med orden "Kan det med fog antas att det inte finns några okända sakägare".

Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.

36 §

I första stycket används ordet "vid" och i andra stycket "inom" Försvarsmakten. Lagrådet föreslår att samma ord används i båda styckena.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:242) om domstolsärenden

5 §

Lagrådet hänvisar till vad som ovan anförts under 33 kap. 1 § rättegångsbalken.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:000) om ändring i expropriationslagen (1972:719)

Jfr vad Lagrådet anført beträffande förslaget till lag om ändring i expropriationslagen (1972:719).

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.